

Srbi, po svemu poseban narod, posebni su i po dvostukom proslavljanju „najluđe“, novogodišnje noći. Ona, po Gregorijanskom kalendaru je dočeka, ova, samo naša, srpska, će doći 14 januara, a Srbi, majstori dobrih zabava i štimunga, dočekaće je u radosti i veselju sa svojim prijateljima, komšijama, mnogobrojnim gostima iz nekada bratskih, a sada dobrosusetskih republika i država. Suština slavljenja Srpske Nove godine je u tome što Srpska pravoslavna crkva nije prihvatila Gregorijanski kalendar, već se pridržava starog Julijanskog kalendara. A istorija tog fenomena beleži sledeće:

Tokom istorije Evropskih naroda najveći značaj imali su julijanski i gregorijanski kalendar. Kalendar Starih Rimljana bio je lunarni. Godina tog kalendara bila je kratka, trajala je 304 dana, i bila je podeljena na 10 meseci. Prema tom kalendaru, godina je počinjala 1. marta. Rimski kralj **Numa Pompilije** (753 – 673 god. pre nove ere) godini je dodao još dva meseca i tada je godina trajala 355 dana. Da bi se kalendarska godina izjednačila sa sunčevom, povremeno je dodavan trinesti, prestupni mesec. Za to nije postojalo nikakvo pravilo već je zavisilo isključivo od politička odluka, kada je trebalo produžiti mandate nekom konzulu. Poslednja godina ovog kalendara poznata je pod nazivom „poslednja godina zabune“ i trajala je „samo“ 445 dana.

Rimski imperator **Gaj Julije Cezar** (100 – 44 god. pre nove ere) želeći da uvede red i u računanje vremena, doveo je u Rim Sozigena, grčkog astronoma. Sozigen je napravio novi kalendar baziran na astronomskim principima koji su Rimljani, u čast Julija Cezara, nazvali Julijanski. Primena ovog kalendara počela je

1. januara 45.

godine pre nove ere

Papa Gregorije XIII

je ustanovitelj Gregorijanskog kalendara, koji je angažovao napuljskog astronoma Luidija Liloa radi reforme kalendara. Uvedene novine nisu bile velike, ali značile su veliko povećanje tačnosti. Nov kalendar odstupao je od tropske godine za samo 26 sekundi. Osnovna razlika između julijanskog i gregorijanskog kalendara nastala je onog dana kada je kalendar uveden. Posle četvrtka 4. oktobra 1582. godine nastupio je petak 15. oktobar 1582. godine. U novom kalendaru ne postoje datumi od 5. do 14. oktobra 1582. godine. Ova promena imala je mnogo protivnika među ljudima tog vremena, neki od njih čak su smatrali da im neko na taj način “krade” deset dana života. Gregorijanski kalendar je prvo usvojen u katoličkim zemljama, a kasnije su ga prihvatili i protestanti. Otpor prema novom kalendaru najduže je trajao (ili bolje rečeno traje) u pravoslavnim zemljama. Danas je ovaj, Gregorijanski, kalendar jedini standardni kalendar za merenje vremena u celom svetu.

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca prihvatila je Gregorijanski kalendar tek 1919. godine. Te godine, posle 18. januara osvanuo je 1. februar. Dugo nakon uvođenja Gregorijanskog kalendara, pravoslavne crkve su nastavile da koriste Julijanski, Cezarov, kalendar, ne obraćajući pažnju na njegove nedostatke i odstupanja. Tek je u XX veku zaključeno da je

potrebna promena. Godine 1923.

crkva

početak rada na pravljenu

novog, još tačnijeg kalendara

**Srpska pravoslavna
predložila je**

Svetski uvažavan naučnik Milutin Milanković (1879 - 1958), odgovorio je na poziv crkve svog naroda i krenuo u pravljenje novog kalendara. Oktobra meseca 1924 godine, na **Kongresu pravoslavne crkve u Konstantinopolju**

Milanković je, pod nazivom “

Kraj julijanskog kalendara i nov kalendar pravoslavne Crkve

”

objavio ovo svoje remek delo. Ovaj, Milankovićev kalendar je do dan danas neprevaziđen. U startu otklanja nedostatak Julijanskog kalendara i usaglašava ga sa Gregorijanskim, a onda u oba kalendara uvodi dodatnu tačnost. Svi praznici bi trebali da budu usaglašeni sa novim kalendarom, Milankovićevim. Razlika između ovog i Gregorijanskog javlja se tek za nekoliko hiljada godina.

Sve pravoslavne crkve prihatile su Milankovićev kalendar, osim tri: Ruske, Jerusalimske i Srpske. (podaci preuzeti od Milana Miloševića).

Ali, mnogi narodi širom sveta, obeležavaju “svoje” Nove godine, u skladu sa kalendarima nastalim na tradicionalnom podržavanju solarnog, lunarnog ili lunarno - solarnog godišnjeg ciklusa.

Jevreji, Novu godinu, Roš Hašani (Rosh HaShanah), slave prvog i drugog dana meseca Tišri (Tishri). Taj dan se slavi kao dan nastanka sveta i označava početak nove kalendarske godine. Tako je za njih 5772. godina počela 29. i 30. septembra 2011. godine, dok će 5773. godina od postanka sveta početi 17. i 18. septembra 2012. godine. Hebrejski kalendar koriste u religiozne svrhe danas svi Jevreji u svetu, a predstavlja i zvanični kalendar države Izrael.

Muslimani širom sveta obeležavaju Hidžretsku Novu godinu, koja označava preseljenje Muhameda iz Meke u Medinu, koje se desilo 16. jul 622. godine i od tada počinje računanje islamske ere - hidžre. Obeležavaju je verskim manifestacijama u džamijama, učenjem Kurana, ilahijama i predavanjima. Islamski svet će novu hidžretski 1433. godinu dočekati 15. septembra 2012. godine.

Kineska Nova godina, „Yuan Tan“, se obeležava između 20. januara i 19. februara (sa prvim mladim Mesecom u Novoj godini). Kinezi će u ovu Novu godinu ući 23. januara 2012. Godine, kada počinje godina Zmaja. Kineski početak Nove godine označava početak prolećnog festivala koji traje 15 dana.

Dipavali, indijska Nova godina ili Festival svetla, proslavlja se nekoliko dana.. Ona se slavi svake godine krajem oktobra i početkom novembra i tada je svaki grad i svako selo ukrašeno sa hiljadu svetiljki. U svakom hramu, u svakoj kući pored prozora i u vratima nalaze se male uljane lampe koje teraju zlo. Na sanskritu dipa znači svetiljka, a avali red, pa bi značenje reči Dipavali bilo red svetla. U današnje vreme ga nazivaju još i Diwali.

Japanci, u čijoj je zemlji Nova godina najpopularniji praznik, obeležavaju je od 1. do 3. januara. Da bi oterali zle duhove, Japanci na svoje kuće kače kanape od slame. Nova godina se na japanskom zove gandžicu (ganjitsu – izvorni dan), a među Japancima vlada uverenje da će čoveku biti preko cele godine onako kako mu je bilo prvih dana nove godine.

U ovu grupu “izuzetnih” Novih godina, spada i Srbija koja uz Rusiju, Belorusiju, Jermeniju,

Moldaviju i Gruziju odlazeću godinu ispraća i dočekuje Novu u noći između 13. i 14. januara. Kao i u drugim pravoslavnim zemljama, praznovanje svetovnog praznika Nove godine, nastavlja se obeležavanjem velikog duhovnog praznika, Svetog Vasilija Velikog.